

ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL MÜDÜRÜNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Necati ÇOBANOĞLU

Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, necaticobanoglu@hotmail.com

Serkan GÖKALP

Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ser119119@hotmail.com

Özet

Bu araştırma ile öğretmen adaylarının beraber çalışacakları okul müdürleri hakkındaki metaforik algılarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma için iki sorudan oluşan bir görüşme formu düzenlenmiştir. Bu sorular: "1- Okul müdürünü canlı veya cansız bir varlığa, bir nesneye ya da herhangi bir şeye benzetmeniz istense mecazi olarak neye benzetirsiniz? 2- Bu benzetmenizin nedenlerini, açıklar mısınız?"dır. Bu araştırmanın verileri 2013-2014 eğitim öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinden toplanmıştır. Araştırma içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının okul müdürleri için en çok "Baba, Aslan Anne, Diktatör, Çoban" metaforları ile ifade etmişlerdir. Analiz sonucunda öğretmen adaylarının okul müdürlerini en çok "Yöneticilik, Liderlik, Güç, Olumsuzluk ve Koruma" yönleri ile tanımlamışlardır. Okul müdürlerini teknik bilgilere sahip bir yönetici, grubunu etkileyebilen bir lider, yasal yetkilerinden dolayı güç unsuru olan birisi olarak tanımlamışlardır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının müdürler ile ilgili düşünceleri olumlu olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul Müdürü, Metafor, Öğretmen Adayı.

METAPHORIC PERCEPTIONS OF TEACHER CANDIDATES FOR SCHOOL MANAGERS

Abstract

The research paper aims to uncover metaphoric perceptions of teacher candidates for school managers they will work together. A qualitative research was carried out for this purpose. An interview form including two questions was prepared for the study. The questions are the following ones: "1- If you were asked to liken a school manager to a living or non-living thing metaphorically, what would it be?" "2- Could you please explain your reasons?" The data of the research was collected from the fourth class students studying in RecepTayyipErdoğan University, Education Faculty in 2013-2014 academic year. The data was analyzed by content analysis technique. Teacher candidates mostly associated school managers with the metaphors of "father, mother, lion, dictator, shepherd." As a result of the research, it was found out that teacher candidates mostly described school managers by taking "managing, leadership, power, negativity and protection" aspects into consideration. They described school principals as managers having technicalknowledge, leaders affecting groups, power element having legitimate authority. As a consequence, it was found out that the point of view of teacher candidates on school managers is positive.

Key Words: School Manager, Metaphor, Student Teacher.

Giriş

İnsanlar düşüncelerini bazen doğrudan ve net kavramlarla bazen de dolaylı olarak başka şeylere benzeterek ifade ederler. Kavramların, nesnelerin veya durumların kendi ifadeleri dışında farklı kavram, nesne veya durumlarla anlatılmasına metafor denmektedir (Deant-Reed&Szokolszky, 1993).

Metafor sözcüğü Grekçe bir kökenden gelmektedir. Sözcüğün aslı "Metapherein"dır. Bu sözcük birleşik bir sözcüktür. "Meta" değişim, öte ve aşırı anlamlarına gelirken, "pherein" ifadesi de "götürmek, gitmek, taşımak" anlamlarına gelmektedir (Levine, 2005). Sözcüğü bir bütün olarak gördüğümüzde ise "bir yerden başka bir yere götürmek" olarak ifade edilebilir (Levine, 2005; Yalçın ve Enginer, 2012). Burada ifade edilen bir kavramın anlamını başka bir kavramın anlamında kullanarak yeni bir bakış açısına dönüştürmektir. Daha az bilinen ya da tanımlanabilen soyut bir kavram, durum ya da nesneyi daha iyi bilinen somut bir kavram, nesne ya da duruma benzeterek anlaşılır duruma getirme olarak da ifade edilebilir (Altun ve Apaydın, 2013).

Metafor terim olarak ele alındığında ise karmaşık kavram ve terimlerin tanımlanması anlamında "bir şeyin karşılığını aktarmak" olarak ifade edilmektedir (Döş, 2010). Sözcük anlamı olarak bakıldığında "Türkçede metafor; mecaz, istiare, iğretileme/eğretileme anlamına gelmektedir" (Tekin ve Yılmaz, 2012).

Burada dikkat edilmesi gereken durum bu çalışmada metaforlar, sadece ifadeleri süslemek amacıyla söylenen söz sanatı olarak ele alınmamaktadır. Metaforların bilimsel anlamdaki kullanım amacı dünyayı daha iyi kavramamızı sağlayan bir düşünme biçimidir (Morgan, 1987).

Metafor kavramı, sadece ifadeleri güçlendiren söz sanatı olmanın dışında, zihinsel gelişim alanında ilk kez 1980 yılında Lakoff ve Johnson tarafından "Metaphors We Live By" isimli çalışmalarında kullanılmıştır (Töremen ve Döş, 2009).

Metaforlar, analiz edilmek istenen kavram hakkındaki algıların ortaya çıkmasına yardımcı olduklarından örgütsel rollerin ve süreçlerin betimlenmesinde önemli bir yere sahiptir (Özdemir ve Karadağ, 2012). 1980 yılına kadar sadece edebi anlamda anlatımı süslemeye yönelik bir söz sanatı olarak kullanılmıştır. Düşünce geliştirme veya düşünceleri değişik kavramlarla ifade etme, kavramlara farklı anlamlar yükleyerek kendini ifade etme durumlarının bilimsel alanda kullanılması da bir bakıma 1980 yılından sonra gelişmiştir (Töremen ve Döş, 2009; Çelikten, 2006).

Metaforların kullanım alanları son zamanlarda oldukça genişlemiştir. Metaforlar artık sosyal ortamlardaki yapılan işlere rehberlik etmekte; inançları, değerleri ve tutumları şekillendirmektedir. Ayrıca metaforlar örgütsel süreçlerin ifade edilmesinde, örgütsel yaşamın oluşturulmasında ve ifadesinde de kullanılmaktadır (Çelikten, 2006). Bunlarla beraber dilbilimciler dilin kullanımı ve bir olgunun anlatılmasında metafor kullanmak zorunda olduklarını, örgütlerin

yönetiminde örgütün çeşitli yönlerinin karakterize edilmesinde metaforların kullanılmasını tartışmaktadırlar(Çelikten, 2006).

Metaforların en yaygın kullanım amacı, bilinmeyen bir durumu bilinen kavramlarla ifade etmek veya soyut bir kavramı somut başka bir kavram ile açıklama durumlarıdır (Morgan, 1997; Levine, 2005; Çelikten, 2006; Deant-Read & Szokolszky, 1993).

Metaforlar çağdaş eğitimcilerin dikkatini “Zihinsel süreçlerin algılanması” noktasında oldukça yoğun bir şekilde çekmektedir. Arslan ve Bayrakçı'nın (2006) ifadesiyle “Metafor, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak dikkat çekmektedir”.

Eğitim öğretim içindeki hemen hemen bütün kavramlar üzerinde metaforik inceleme ve araştırmalar yapılmıştır. Özellikle okul müdürlerinin rolleri, sosyal rolleri, kimliksel dönüşümleri ve sorumlulukları üzerine ciddi çalışmalar yapılmıştır (Browne-Ferrigno, 2003, Morgan, 1997, Çelikten, 2006). İlköğretim birinci kademedeki öğrenci, öğretmen ve öğretmen adaylarının “okul” kavramına yönelik metafor algıları incelenmiştir (Sabun, 2008). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen kavramına ait metafor algıları Ekiz ve Koçyiğit (2012) tarafından incelenmiştir.

Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin “müdür” kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri incelenmiştir (Cerit, 2008). Öğretmen ve öğrencilerin öğretmen, disiplin, müdür, sınıf kuralları, ödül ve ceza kavramlarına ilişkin metafor algıları incelenmiştir (Turhan ve Yaraş, 2013). Yine okul müdürüne ilişkin bir başka çalışmada “İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar”dır (Yalçın ve Erginer, 2012). “Okul müdürlerinin; öğrencilik, öğretmenlik ve müdürlük dönemlerindeki okul yöneticiliğine ilişkin metaforik algıları” adıyla yüksek lisans tezi hazırlanmıştır (Koçak, 2011). Yalçın (2011) “İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar” başlığı altında yüksek lisans çalışması yapmıştır. Yine bir başka tez ise Dönmez (2008) tarafından “Türk eğitim sisteminde kullanılan yönetici metaforları” adıyla yazılmıştır.

Yöneticiler yönettikleri ile çok yakın bir ilişki içindedirler. Bu ilişki okullarda müdürler ile öğretmenler arasında da yoğun biçimde yaşanmaktadır. Yöneticiler kurumlarındaki çalışanlarının düşüncelerini, duygularını, değer yargılarını, inançlarını ve davranışlarını etkileyerek ve yönlendirerek liderlik özelliklerini ortaya koyarlar (Tahaoğlu ve Gedikoğlu, 2009). Okul müdürleri kurumlarında yeni göreve başlayacak öğretmenlerin müdürlük makamı ve bu makamda bulunanlar için nasıl bir algı içerisinde olduklarını bilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın hazırlanması aşağıdaki sorulara cevap oluşturacağı ve okul yöneticilerine öngörü oluşturacağı düşüncesi ile yapılmıştır:

1- Öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce okul müdürleri hakkındaki düşüncelerini ortaya koyacaktır.

2- Okul müdürleri bakımından ise; okullarına yeni başlayan öğretmenlerin kendi makamları hakkında ne düşündükleri ile ilgili bir öngörüye sahip olacaklardır. Bu öngörü müdürlere öğretmenlerin olumlu düşüncelerini daha da güçlendirmek, olumsuz düşüncelerini gidermek için bir fırsat verecektir.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi bölümünde 2013- 2014 eğitim öğretim yılında eğitim gören öğrencilerdir. Araştırmanın örneklemini ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi bölümü 4. Sınıf öğrencileridir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı oluşturulurken ilgili literatür incelenmiş ve benzer çalışmaların yarı yapılandırılmış sorular ile yapıldığı aşağıdaki gibi görülmüştür.

1. "Teftiş ...gibidir/benzer, çünkü ..." (Tekin ve Yılmaz, 2012).
2. "Müfettişgibidir." "Çünkü" (Dös, 2010).
3. "Okul müdürübenzer; çünkü....." (Yalçın ve Erginer, 2012).
4. "Sizce "Öğretmen" kavramı farklı sözcüklerle nasıl ifade edilebilir? Neden?" (Ekiz ve Koçyiğit, 2012).

Yukarıdaki yarı yapılandırılmış sorular dikkate alınarak araştırmacı da soru formunu oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ileride idaresi altında çalışacakları müdürler hakkındaki meteforik algılarını ortaya çıkarmak amacı ile iki soru sorulmuştur. Bu sorulardan ilki; "Okul müdürünü canlı veya cansız bir varlığa, bir nesneye yada herhangi bir benzetmeniz istense mecazi olarak neye benzetirsiniz?" İkinci soru ise "Bu benzetmenizin nedenini açıklar mısınız?" şeklindedir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu görüşme formu yardımıyla elde edilen ham veriler bilgisayara aktarılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Görüşme formundaki iki soru birbirleriyle sebep sonuç ilişkisi içinde oldukları için ikisi birlikte değerlendirilerek içerik analizi yapılmıştır. Bu durumun sebebi bazen aynı metafor farklı yönleri ile değerlendirilmiş ve farklı anlamlarda kullanılmış olabilmektedir. Hatta aynı metafor birbirleri ile tamamen zıt anlamda kullanılabilir. Bu sebeplerden belirtilen metaforlar belirtilme sebepleri göz önünde bulundurularak içerik analizi yapılmıştır.

Çalışmanın içerik analizi için, tümevarım yöntemi uygulanarak belirtilen metaforlardan benzer anlamlı olanlara öncelikle belli isimler verilmiştir (kodlama evresi). Elde edilen bu kodlamalar göz önüne alınarak alt temalar ve ana temalar oluşturulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

İçerik analizleri doğrudan rakamlar ve temalar ile vermek yerine okuyucunun daha kolay anlaması için betimsel analizler ile açıklığa kavuşturulmuştur. Betimsel analizde veriler öncelikle belli bir düzen içinde betimlenir, açıklanır ve yorumlar yapılır, neden sonuç ilişkisi bakımından değerlendirilir. Bu değerlendirmeler sırasında elde edilen verilerden de doğrudan alıntılar yapılarak canlı örnekler verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005; Tavşancıl ve Aslan, 2001).

Verilerin analizi sırasında alan yazında yaygın olarak kullanılan şu sıralama kullanılmıştır (Altun ve Apaydın, 2013; Yalçın ve Erginer, 2012): (1) Verilerin kodlanması, (2) temaların oluşturulması, (3) geçerlik ve güvenilirliği sağlama (4) temaların frekans ve yüzdelerinin hesaplanması ve yorumlanması aşamasıdır.

Bu aşamalarda sırasıyla;

Verilerin kodlanması; öncelikle katılımcılardan yazılı olarak elde ettiğimiz formlar kodlanmıştır. Daha sonra katılımcılardan elde edilen yazılı formlarda belirtilen metafor adlarının hepsi alfabetik sıra göz önünde bulundurularak (form kodları ile birlikte) bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Temaların oluşturulması; bilgisayar ortamına alfabetik sırayla girilen metafor adlarının hangi temalara dahil edileceğinin belirlenme aşamasıdır. Bu aşamada metafor adı ile neden bu varlığa benzetildiği dikkatlice değerlendirilmiştir. Değerlendirme aşamasında metafor ile benzetilme sebeplerinin uyuşmadığı veya neden bu metaforu belirttiğinin açıklanmadığı gibi durumlar görülmüştür. Bu formlar veya formların bu bölümleri değerlendirme dışında tutulmuştur. Belirtilen metafor ile bu metafora niçin benzetildiği açıklanan formlar değerlendirmeye alınmıştır. Metaforlara ait temalar oluşturulurken metafor isimlerinin ve neden bu metafora benzetildiğinin açıklaması göz önünde bulundurularak ortak yönler bulunmaya çalışılmış ve bu ortak yönler ile temalar oluşturulmuştur.

Aşağıda belirtilen temalar oluşturulmuştur:

1- *Yöneticilik teması*; Bu tema altında toplanan metaforlar ile katılımcılar müdürün yönetici olan yönünü ön plana çıkarmışlardır. Yönetim temasını oluşturan başlıca metaforlar: Baba, Aslan, Çoban, Teknik Direktör, Beyin, Kraliçe Arı, Başbakan, Takım Kaptanı, Aile Büyüğü, Aile Reisi, Vali, Ahtapot, Bilgisayar, Mimar, Müteahhit, Mutfak şefi, Film Yönetmeni, Fabrika Yöneticisi, Kaz Uçuşu Lideri, Horoz, Lider Kurt, Kulüp Başkanı, Şoför, Makinist, Kaptan, Pilot, Lokomotifir.

2- *Liderlik teması*; Liderlik teması altında toplanan metaforlarda katılımcılar genel olarak okul müdürünün bir lider olduğunu ve kurumuna liderlik yaptığı görüşü vurgulanmıştır. Liderlik temasını oluşturan başlıca metaforlar: Aslan, Baba, Takım Kaptanı, Beyin, Ana Arı, Başbakan, Şoför, Kaptan, Komutan, Atatürk, Pilot, Kulüp Başkanı, Hayvan Eğiticisi, Aslan Eğiticisi, Seyis, Şef, Yönetmen, Fabrika Şefi, Horoz, Mimar, Müteahhittir.

3- *Güç teması*; güç temasına dâhil edilen metaforlarda katılımcılar okul müdürünün bir güç odağı olduğunu belirtmişlerdir. Okul müdürünü güç ile

özdeşleştirmişlerdir. Güç teması altında toplanan metaforlar: Aslan, Baba, Diktatör, Kral, Gardiyan, Komutan, Başbakan, Vali, Asker, Ovaya Hâkim Dağ, Padişah, Kurt Lideri, Lider Kazdır.

4- *Olumsuzluk teması:* Olumsuzluk teması altında birleştirilen metaforlarda okul müdürü olumsuz varlıklara belirtilmiştir. Müdürlerin daha çok istenmeyen yönlerini ortaya çıkaracak varlıklar metafor olarak belirtilmiştir. Bu grupta belirtilen metaforların başlıcaları: Diktatör, Kral, Padişah, Gardiyan, Amerika, Ahtapot, Heykel, Asker, Bostan Korkuluğu, Kamera, Taş, Ayrık Otu, Azrail, Köstebek, Denek, Kapı, Duvardır.

5- *Koruma teması:* Bu tema okul müdürünün çalışanlarını ve kurumunu koruma yönü ortaya çıkarılmıştır. Bu tema altında toplanan metaforlar: Baba, Çoban, Anne, Ev Hanımı, Bostan Korkuluğudur.

6- *Çalışkanlık teması:* Okul müdürü bu temada çalışkanlığı ve gayretkeşliği ile ön plana çıkarılmıştır. Bu temadaki grubundaki metaforların başlıcaları şunlardır: Kraliçe Arı, Karınca, Anne, Marangoz, Çoban Köpeği, Ev Hanımı, Çark Dişlisi, Motor Çarkı, Arı.

7- *Ana unsur olma teması:* Bu temadaki metaforlarla katılımcılar okul müdürünü okulun asıl unsuru olduğunu ve olmazsa olmaz olduğunu vurgulamışlardır. Bu gruptaki metaforlar: Beyin, Kraliçe Arı, Çınar Ağacı, Saatin Akrebi, Ağacın Kökü, Kaptan, Makinist, Pilot, Şoför, Lokomotif, Kitabe, Toprak, Sudur.

8- *Eğitcilik teması:* Eğitcilik teması ile katılımcılar okul müdürünün gerek çalışanlarına gerekse de öğrencilere eğitcilik yaptığını vurgulamışlardır. Bu tema altında toplanan metaforlar şunlardır: Teknik Direktör, Anne, Ev Hanımı, Hayvan Eğitcisi, Aslan Terbiyecisi, At Eğitcisi.

9- *Baskıcılık teması:* Okul müdürü bu tema altında belirtilen metaforlarla baskıcı bir varlığa benzetilmiştir. Bu temada toplanan metaforlar şunlardır: Diktatör, Kral, Gardiyan, Padişah, Asker.

10- *Sadakat teması:* Katılımcılar, bu tema grubunda belirtilen metaforlarda okul müdürünün kurumuna ve çalışma arkadaşlarına sadakatini ön plana çıkarmışlardır. Bu tema grubuna dâhil edilen metaforlar şunlardır: Anne, Çoban Köpeği.

11- *Sanatkârlık teması:* Bu temada belirtilen metaforlarda katılımcılar okul müdürünü bir sanatkâra veya bir zanaatkâra benzetmişlerdir. Bu benzetmede kullanılan metaforlar, Marangoz, Usta'dır.

12- *Düzenlilik teması:* Bazı katılımcılar okul müdürünün bir düzenleyici olduğunu ve okulunu düzenleme işini yaptığını belirtmişlerdir. Bu grupta okul müdürünü bir düzenleyiciye benzetenler şu metaforları kullanmışlardır: Saat, Kırtasiyeci, Çanta, Kitaplık.

13- *Değerlilik teması:* Bu tema başlığı altında toplanan metaforların genel özelliği okul müdürünün değerli bir varlığa benzetilmesidir. Bu metaforlar şunlardır: Arkadaş, Dost.

14- *Yargılayıcılık teması:* Bu temada belirtilen metaforlar ile okul müdürü bir yargı mensubuna benzetilmiştir. Bu tema grubuna dâhil edilen metaforlar şunlardır: Hâkim, Yargıç.

15- *Uyumluluk teması:* Bu gruptaki metaforlarda okul müdürünün okul ve çalışanlarla olan uyum ve ahengine vurgu yapılmıştır. Bu tema içindeki metaforlar: Gökkuşaağı, Ayakkabı'dır.

Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması için yapılan çalışmalar; Yıldırım ve Şimşek (2005) nitel araştırmalarda geçerliğin sağlanması için yapılması gereken önemli bir ilkenin "Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması" olarak belirtmişlerdir. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmada da hem verilerin toplanma ve analiz işlemlerinde nelerin yapıldığı ayrıntılı olarak verilmiş hem de katılımcıların ifadelerine olabildiğince doğrudan yer vermeye çalışılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında da katılımcıları herhangi bir şekilde yönlendirme veya telkinde bulunulmamaya azami dikkat edilerek araştırmanın geçerliğini artırmaya çalışılmıştır. Bir araştırmadaki bir diğer geçerlik ölçüsü ise aynı konuda yapılan diğer araştırmalar ile benzer sonuçlar elde edebilmektir. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar ile benzer araştırmalarda elde edilen sonuçlar arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. Bu bilgiler bulguların yorumlanması bölümünde ayrıntılı olarak verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğinin artırılması için katılımcı formlarından uygun olmayanların elenmesi ve uygun olanlardan hangi metaforun hangi tema altında değerlendirileceği konusunda ilgili alanda çalışmış uzmanlar ile görüşmeler yapılmıştır.

Temaların frekans ve yüzdelerinin hesaplanması ve yorumlanması; bu aşamada elde edilen metaforlar hangi tema altında toplanmış, bu temaları ve bu metaforları kaç katılımcı belirtmiş hepsinin ayrı ayrı hem frekansları hem de yüzdeleri verilmiştir. Frekans ve yüzdeler ile ilgili tablolara yer verilirken bu tabloların yorumlanması sırasında ise katılımcıların cümlelerinde örneklerle açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Dağılımı

Erkek Katılımcı Sayısı	Bayan Katılımcı Sayısı
%46 (46 kişi)	%54 (54 kişi)

Katılımcıların tamamı eğitim fakültesi son sınıf öğrencileridir.

Araştırmaya katılan Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi eğitim fakültesi son sınıf öğrencileri toplamda okul müdürü ile ilgili 232 tane metafor üretmişlerdir. Farklı tür metafor olarak ise 74 farklı tür metafor üretilmiştir.

Üretilen metaforların neden üretildikleri göz önüne alınarak temalara ayrılmıştır. Örneğin "Baba" metaforunu bazı katılımcılar yönetici anlamında

kullandıkları için “Yönetim” teması içinde değerlendirilmiştir(D-82: *Müdür bir okulda baba vasfıyla bulunur öğretmenler de onun büyük çocuklarıdır. Öğretmenlere yaptıkları işlerde yol gösteren ve yardımcı olan bir baba gibidir. Okuldaki eğitim ile birlikte öğretmen ve öğrencilerin her türlü ihtiyaçlarında yanında olur ve onların sorunlarıyla ilgilenir. Evin her türlü sorunlarıyla ilgilenen onları planlayan ve çözen bir baba gibidir*). Bazı katılımcılar ise “Baba” metaforunun bir güç anlamında kullandıkları için “Güç” teması altında değerlendirilmiştir(D-2: *Okul müdürünü bir babaya benzetirim. Çünkü baba otoriter olduğundan dolayı insanları iyi idare eder. Aynı zamanda disiplini sağlar. Otorite sağlanmadığı zaman çeşitli yaptırımlar uygulayabilir. İyi davranışı da ödüllendirebilir ve onu pekiştirebilir*).

Katılımcılar tarafından en çok üretilen metaforlar; Baba (25), Aslan (23), Anne (13), Çoban (11), Beyin, Teknik direktör (9) ve Takım Kaptanıdır (7).

Araştırma tamamında katılımcıların ürettikleri metaforlar, bu metaforların frekans ve yüzdeleri aşağıdaki tabloda toplu olarak gösterilmiştir.

Tablo 2: Üretilen Metaforlara Ait Frekans ve Yüzdeler

Metafor Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Baba	25	10,20
Aslan	23	9,38
Anne	13	5,30
Diktatör	12	4,89
Çoban	11	4,48
Kraliçe Arı	10	4,08
Beyin, Teknik Direktör	9	3,67
Kral	8	3,26
Başbakan	7	2,85
Gardiyan	6	2,44
Marangoz, Çoban Köpeği	5	2,04
Şoför, Kaptan, Padişah, Karınca, Komutan	4	1,63
Ana Arı, Asker, Şef, Pilot	3	1,22
Çınar Ağacı, Kurt Lideri, Kaz Uçuşu Lideri, Yönetmen, Usta, Horoz, Mimar, Müteahhit, Makinist, Bostan Korkuluğu, Lokomotif, Saat, Vali, Kulüp başkanı, Ev Hanımı, Hayvan Eğitici, Aslan Eğitici, Seyis, Arkadaş, Hâkim	2	0,81
Aile Büyüğü, Aile Reisi, Ahtapot, Bilgisayar, Atatürk, Ovaya Hâkim Dağ, Amerika, Ahtapot, Heykel, Kamera, Taş, Ayrık Otu, Azrail, Köstebek, Denek, Kapı, Duvar, Arı, Saatin	1	0,40

Öğretmen Adaylarının Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algıları

Akrebi, Ağacın Kökü, Kitabe, Toprak, Su, Kırtasiyeci, Çanta, Kitaplık, Dost, Yargıç, Gökkuşluğu, Ayakkabı

Yukarıdaki tablo oluşturulurken frekansı en yüksek olandan başlanıp en az olana doğru sıralanmıştır. Bu tabloya göre üretilen metaforlardan frekansı en fazla olan “Baba” metaforudur ve frekansı 25’dir. En fazla üretilen baba metaforunun tüm metaforlar içerisindeki yüzdeleri değeri %10,20’dir. Frekansı en az olanlar ise sadece bir katılımcı tarafından üretilmiştir. Bu grupta ise toplam 30 metafor vardır. En az üretilen metaforların (1) her birinin toplam üretilen metaforlar içerisindeki yüzdeleri değeri ise 0,40’dır.

Üretilen metaforlar üretim amaçları dikkate alınarak temalara gruplandırıldığında 15 tema altında toplandığı görülmüştür. Oluşturulan temalar ve bu temaların içerisindeki metaforları gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 3: Üretilen Metaforların Temalara Dağılımı

Temalar	Metaforlar	Frekans	Yüzde
Yöneticilik	Baba (7), Aslan (7), Çoban(5), Teknik Direktör(3), Beyin(3), Kraliçe Arı(3), Başbakan(2), Takım Kaptanı(2), Aile Büyüğü, Aile Reisi, Vali, Ahtapot, Bilgisayar, Mimar, Müteahhit, Mutfak şefi, Film Yönetmeni, Fabrika Yöneticisi, Kaz Uçuşu Lideri, Horoz, Lider Kurt, Kulüp Başkanı, Şoför, Makinist, Kaptan, Pilot, Lokomotif	49	19,22
Liderlik	Aslan (8), Baba (6), Takım Kaptanı(5), Beyin(3), Ana Arı (3),Başbakan(2), Şoför (2), Kaptan (2), Komutan (2), Atatürk, Pilot, Kulüp Başkanı, Hayvan Eğitici, Aslan Eğitici, Seyis, Şef, Yönetmen, Fabrika Şefi, Horoz, Mimar, Müteahhit	45	17,65
Güç	Aslan (8), Baba (3), Diktatör (3), Kral (2), Gardiyan (2), Komutan (2), Başbakan(3), Vali, Asker, Ovaya Hâkim Dağ, Padişah, Kurt Lideri, Lider Kaz	30	12,06
Olumsuzluk	Diktatör (4), Kral (3), Padişah (2), Gardiyan (2), Amerika, Ahtapot, Heykel, Asker, Bostan Korkuluğu, Kamera, Taş, Ayrık Otu, Azrail, Köstebek, Denek, Kapı, Duvar	25	9,41
Koruma	Baba (9), Çoban (6), Anne (3), Ev Hanımı, Bostan Korkuluğu	20	7,84
Çalışkanlık	Kraliçe Arı (4), Karınca (4), Anne (3), Marangoz (2), Çoban Köpeği (2), Ev Hanımı, Çark Dişlisi, Motor Çarkı, Arı	19	7,45
Ana unsur	Beyin (3), Kraliçe Arı (3), Çınar Ağacı (2), Saatin Akrebi, Ağacın Kökü, Kaptan, Makinist, Pilot, Şoför, Lokomotif, Kitabe, Toprak, Su	18	7,06
Eğitcilik	Teknik Direktör (6), Anne (3), Ev Hanımı, Hayvan Eğitici, Aslan Terbiyecisi, At Eğitici	13	5,10
Baskıcılık	Diktatör (5), Kral (3), Gardiyan (2), Padişah, Asker	12	4,71
Sadakat	Anne (4), Çoban Köpeği (3)	7	2,75
Sanatkarlık	Marangoz (3), Usta (2)	5	1,96

Düzenlilik	Saat (2), Kırtasiyeci, Çanta, Kitaplık	5	1,96
Değerlilik	Arkadaş (2), Dost	3	1,18
Yargılayıcı	Hâkim (2), Yargıç	3	1,18
Uyumluluk	Gökkuşáğı, Ayakkabı	2	0,78

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi en fazla metafor “Yönetim” teması altında listelenmiştir. Katılımcılar okul müdürünü en fazla çevrelerindeki diğer yöneticilere veya yönetim yönünü ön plana çıkardıkları varlıklara benzetmişlerdir. Bu tema altında toplanan metaforlar tüm üretilen metaforların yüzde 19,22’sini oluşturmuştur. En az benzettikleri metaforlar ise uyumluluk teması içinde olanlardır. Bir başka ifade ile okul müdürlerini en az uyumluluk özelliği ile ifade etmişlerdir. Bu temanın üretilen tüm metaforlar içerisindeki oranı ise sadece yüzde 0.78’dir.

Temalar ve Özellikleri

1. **Yöneticilik Teması:** Bu tema grubunda 27 adet metafor üretilmiştir ve toplam 49 kişi bu metaforları üretmiştir. Yöneticilik temasının bütün oluşturulan temalar içindeki yüzdeleri oranı %19.22’dir. Yöneticilik teması içerisinde en fazla üretilen metaforlar “Baba”, “Aslan” ve “Çoban” metaforlarıdır. En az üretilen metaforlar ise “Kaptan”, “Lokomotif” ve “Pilot” metaforlarıdır.

Bu temada en fazla üretilen metaforların bazı örnekleri şu şekildedir;

*“Okul müdürü **babaya** benzer. Çünkü nasıl bir baba aile fertlerinden sorumluysa o da öğrencilerden sorumludur. Nasıl bir baba çocuklarının geleceğini düşünürse müdür de öğrencilerin geleceğini düşünür” (D-38).*

*“**Aslana** benzetirdim. Aslan ormanlar kralı olarak geçer. Okul yöneticisi olarak da en genel yetkiye sahip kişi okul müdürüdür. Aslan ormandaki tüm hayvanların yöneticisi hükmündedir. Günümüzdeki müdürler de bence bugün bu hükmündedir” (D-19).*

*“**Çobana** benzetirdim. Çoban nasıl elinin altındaki hayvanların yemesinden, içmesinden, barınmasından sorumlu oluyorsa müdür de öğretmenlerden, öğrencilerden ve onların eğitim ihtiyacından sorumludur” (D-3).*

2. **Liderlik Teması:** Liderlik ile ilgili 21 adet metafor üretilmiştir. Bu metaforlar 45 kişi tarafından üretilmiştir. Liderlik temasının tüm temalar içerisindeki oranı % 17.65’tir. Liderlik temasında en fazla üretilen metaforlar “Aslan”, “Baba” ve “Takım Kaptanı”dır. Bu tema içerisinde en az üretilen metaforlar ise “Horoz”, “Mimar” ve “Müteahhit” tir.

Bu temada en fazla üretilen metaforların bazı örnekleri şu şekildedir;

*“Ben okul müdürünü bir ormandaki **aslana** benzetirim. Çünkü müdür okulun içerisinde hem koruyucu hem de lider konumda olmasından ve okulun işleyişi bakımından önder olmasından (D-34).”*

*“Okul müdürünü **çobana** benzetirim. Çünkü görevleri birbirine benzer. Çoban da sürüsünü yönlendiren bir liderdir okul müdürü de okulundaki öğretmen ve öğrencileri yönlendiren bir liderdir (D-28).”*

*“Müdür bir futbol takımının **kaptanına** benzer. Nedenine gelince kaptan demek yönlendiren, yön veren sahanın içinde mücadeleyi sürdüren demektir. Müdür de sürekli eğitim sahasının içinde olup onu yönlendiren demektir (D-45).*

3. **Güç Teması:** Güç teması altında toplanan metaforların toplamı 13 tanedir. Bu 13 tema 30 kişi tarafından üretilmiştir. Güç temasının tüm temalar içindeki yüzdesi % 12.06’dır. Güç temasında en fazla üretilen metaforlar “Aslan”, “Baba” ve “Diktatör” dür. Bu tema içerisinde en az üretilen metaforlar ise “Kurt lideri”, “Padişah” ve “Asker” dir.

Bu temada en fazla üretilen metaforların bazı örnekleri şu şekildedir;

*“Müdürü **aslana** benzetirim. Çünkü aslan bulunduğu bölgenin hâkimiyetini kendisinde bulundurur güçlüdür. Tabii ki aslan bulunduğu bölgenin sahibi değildir ancak hayvanlar ondan korkmaktadırlar (D-13).*

*“Müdür **babaya** benzer. Evin sorumlusu baba yoksa ev korumasızdır. Müdür yoksa okul da korumasızdır. Müdür de tıpkı bir baba gibi okulu korur ve evlatlarına sahip çıkar (D-74).”*

*Müdürü bir **diktatöre** benzetiyorum. Çünkü müdür her şeye emirler veren, dediğinin yâpılmasını isteyen, bağırarak çağıran bir kişidir(D-46).*

4. **Olumsuzluk Teması:** Bu tema içerisinde 18 adet metafor üretilmiştir ve toplam 25 kişi bu metaforları üretmiştir. Olumsuzluk temasının bütün oluşturulan temalar içindeki yüzdelik oranı %9.41’dir. Olumsuzluk teması içerisinde en fazla üretilen metaforlar “Diktatör”, “Kral” ve “Padişah” metaforlarıdır. En az üretilen metaforlar ise “Denek”, “Kapı” ve “Duvar” metaforlarıdır.

Bu temada en fazla üretilen metaforların bazı örnekleri şu şekildedir;

*“**Diktatöre** benzetiyorum. Öğretmenlerin üretkenliğini engellediği için. Tek başına bir karar mercii olduğu için. Ona sormadan ve onun onayı olmadan hiçbir aktivite yapılamadığı için.....(D-5).*

***Krallara** benzetirim. Müdürler yönetim kadrosunun en başındadır ve buralara zahmet çekmeden gelmişlerdir. N öğrenciye ne de öğretmene faydaları vardır. Derslere keyifleri isterse girerler. Para toplayıp dururlar fakat ne yaptıkları belli olmaz (D-98).*

***Padişaha** benzetiyorum. Okulların tek yetkilisi ve yöneticisidir. Her şey onun emriyle olur. Ondan habersiz hiçbir şey olmaz. Okulun sahibi gibidir (D-24).*

5. **Koruma Teması:** Koruma ile ilgili 5 adet metafor üretilmiştir. Bu metaforlar 20 kişi tarafından üretilmiştir. Koruma temasının tüm temalar içerisindeki oranı % 7.84’tür. Koruma temasında en fazla üretilen metaforlar “Baba”, “Çoban” ve “Anne” dir. Bu tema içerisinde en az üretilen metaforlar ise “Ev hanımı” ve “Bostan Korkuluğu” dur.

Bu temada en fazla üretilen metaforların bazı örnekleri şu şekildedir;

*“Müdür bir **babadır**. Hani aile babaları vardır ya evi kontrol eder şefkatiyle sevgisiyle, aile bireylerini kötülüklerden uzak tutmaya çalışır. Müdür de okulda böyledir. Okulda sevgi ve saygıyla öğretmen ve öğrencileri yanlışlara karşı korur (D-79).”*

*“Ben müdürü bir **çobana** benzetiyorum. Çoban nasıl ki kendi yönetimindeki sürüsünü koruyup kollayan ve başına kötü bir şey gelmesini engellemeye çalışan birisi ise okul müdürü de öğrencilerin ve okulun başına kötü bir şey gelmemesi için okulu ve öğrencileri koruyup kollar (D-33).”*

*“Bir okul müdürü **anne** gibi olmalıdır. Çünkü anne çocuklarını kendisinden daha fazla düşünerek onların karnını doyurmak için yoruldum işim var demeden çalışırsa okul müdürleri de okuldaki öğrencileri kendi çocukları gibi gören onları koruyan ve gözetendir (D-29).”*

Tartışma ve Sonuç

Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerine kısa bir süre sonra birlikte çalışacakları okul müdürünü bir canlı veya cansız varlığa benzetirseniz neye benzetirdiniz? Neden? Diye sorulmuştur. Alınan cevaplar tek tek incelenmiştir. Frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Ardından verilen cevapların sebepleri de göz önüne alınarak belirli temalar oluşturulmuştur. Bu temalar ile öğretmen adaylarının okul müdürünü nasıl algıladıkları anlaşılmasına çalışılmıştır.

Öğretmen adaylarının öğretmenliğe başlamadan okul hakkında, öğretmenlik hakkında ve okulun yöneticisi müdür hakkındaki algıları önem arz etmektedir. Senemoğlu (2004) algılamanın kısmen nesnel gerçeklere kısmen de bizim kendi öznel bilgilerimize dayandığını vurgulamıştır. Algının ister nesnel gerçeklere dayanan yönü isterse de kendi öznel bilgilerimizle ilgili olan yönü olsun okul yönetimi açısından oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarının okul yöneticisi müdür hakkındaki algısının ortaya konulması üç yönden oldukça önemlidir:

Öğretmen adayları açısından önemlidir. Çünkü bu araştırma ile öğretmen adayları genel olarak kendilerinin okul müdürü hakkında hangi düşüncelere sahip olduklarının farkına varacaklardır. Öğretmen adaylarının kendi algılarının farkında olmaları onlara gittikleri okullarda fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Hangi duygularla okullara gittiklerini bilmeleri orada karşılaştıkları gerçekler ile karşılaştırma yapmaları, daha sonra ne gibi değişiklikler yaşadıklarını anlamaları konusunda kolaylık sağlayacaktır.

İkinci olarak da okul müdürleri açısından önemlidir. Çünkü okul müdürlerinin yeni atanan öğretmenlerin kendi makamları hakkında hangi algılara sahip olduklarını genel olarak bilmesi işini kolaylaştıracaktır. Yeni gelen öğretmenlerin olumsuz algılarını düzeltmek, olumlu algılarını daha da pekiştirmek açısından önemlidir.

Bu araştırmanın sonuçlarının bir diğer önemli yönü ise ortaya çıkan sonuçlara göre öğretmen adaylarının okul müdürü ile ilgili olumsuz algılarının

üniversite bitmeden değiştirilmesi için bir imkân bulunabilir. Bu ve benzeri araştırmaların sonuçları dikkate alınarak, üniversiteler tarafından öğretmen adaylarına okul müdürü ile ilgili olumlu yaşantılar yoluyla pozitif algı oluşturulabilir.

Bu araştırmada elde edilen metaforların öncelikle frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. En fazla frekansa ve yüzdeliğe sahip metaforlar; baba, aslan, çoban, diktatör ve annedir. Bu araştırmada en çok tekrarlanan metaforlardan baba ve anne metaforu Dönmez (2008) tarafından yapılan araştırmada da en fazla belirtilen metaforlardandır.

Bu çalışmada ortaya çıkan en fazla kullanılan okul müdürü metaforlarından “Baba”, “Anne” ve “Aslan” Erginer ve Yalçın (2012) tarafından yapılan hem öğrenciler, hem veliler, hem öğretmenler ve hem de yöneticiler ile yapılan araştırmada da ortaya çıkan sonuçlarla aynı kategoridedir.

Bu araştırmada okul müdürü için en fazla kullanılan metaforlardan “Çoban” Erginer ve Yalçın’ın (2012) araştırmasında orta düzeyde kullanılan bir metafor olduğu belirtilmiştir.

Diktatör metaforu ise bu araştırmada öğretmen adayları tarafından çok kullanılan bir metafor olarak ortaya çıkarken, Erginer ve Yalçın’ın (2012) araştırmasında öğretmenler arasında orta düzeyde, öğrenci ve veliler tarafından ise az kullanılan bir metafor olarak çıkmıştır.

Diktatör metaforu bu çalışmada öğretmen adayları tarafından okul müdürü için en çok benzetilen kavramlardan biridir. Yıldırım ve Uğur (2011) tarafından yapılan bir araştırmada da okul müdürü eğitim fakültesi öğrencilerinin 7/8’i tarafından “Sert”, 6/8’i tarafından “Otoriter” ve yine 6/8’i tarafından “Eli sopalı” olarak ifade edilmiştir.

Üretilen metaforlar ortak özellikleri göz önüne alınarak temalara ayrılmıştır. Toplam 15 farklı tema oluşturulmuştur. En çok Yöneticilik, Liderlik, Güç, Olumsuzluk ve Koruma temaları tercih edilmiştir.

En az metaforun bir araya gelerek oluşturduğu temalar ise: Sanatkârlık, Düzenlilik, Değerlilik, Yargılayıcılık, Uyumluluktur.

Bu araştırmada en yüksek oranda (%19.22) çıkan yöneticilik teması Yalçın ve Erginer’in (2012) yaptığı araştırmada yine en yüksek 3. Tema (%12.78) olarak ortaya çıkmıştır. Bu iki çalışmanın bu verileri benzerlik göstermektedir. Okul müdürlerinin yaptığı iş zaten bir yöneticilik olduğundan bu temanın öne çıkması normal olarak değerlendirilmektedir.

Yöneticilik teması içinde değerlendirilmesi gereken özellikler yine Yıldırım ve Uğur (2011) tarafından yapılan araştırmada da yüksek oranda puan almıştır. Eğitim fakültesi öğrencilerinin gözünde okul müdürü imajı nedir sorusuna öğrenciler 7/8 oranında yöneticilik eğitimi almış ve bütçelemeyi bilen birisi olarak değerlendirmişlerdir. Bu özellikler yöneticilik temasının temel özellikleri arasındadır.

Turhan ve Yaraş (2013) yaptıkları çalışmada “öğrenci ve öğretmenlerin müdür kavramına ilişkin kullandıkları metaforlarla oluşturulan ortak kategoriler”de öğretmenlerin verdikleri cevaplarda en yüksek puanı “Denetleyici, Düzenleyici ve Yol Gösterici” teması almıştır. Bu durum bize öğretmenlerin okul müdürlerini en fazla yöneticilik teması altında değerlendirdiklerini göstermektedir. Bu sonuçlar da bizim çalışmamız ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmamızda ikinci sırada en yüksek çıkan tema liderlik temasıdır. Tüm temalar içindeki yüzdeler ise % 17.65’tir. Bu çalışmaya benzer sonuçlar Koçak (2011), Yıldırım ve Uğur (2011), Turhan ve Yaraş (2013)’ün yaptıkları çalışmalarda da çıkmıştır.

Koçak’ın (2011) çalışmasında okul müdürlerinin hem öğretmenlik dönemlerine ait müdür metaforları hem de müdürlük dönemlerine ait müdür metaforlarında ilk sırayı “Yönlendiricilik ve Liderlik” metaforu almaktadır. Bu sonuç bu çalışmada elde edilen sonuçla aynı doğrultudadır.

Yıldırım ve Uğur’un (2011) çalışmasında üniversitede eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin okul müdürü imajları çalışmasında öğretmen adaylarının müdürü 8/8 oranda “Lider” olarak görmüşlerdir. Bu veriler bu çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Turhan ve Yaraş’ın (2013) yaptıkları çalışmalarda da öğretmen ve öğrencilerin müdür kavramına ilişkin kullandıkları metaforlarda en yüksek frekans “Güce Sahip ve Lider” temasında çıkmıştır. Benzer olarak bu çalışmada da 2. Sıradaki “Lider” ve 3. Sıradaki “Güç” temalarıdır.

Bu çalışmada üçüncü sıradaki tema “Güç” temasıdır. Tüm temalar içindeki yüzdeler ise % 12.06’dır. Bu tema Yalçın ve Erginer’in (2012) çalışmasında % 6,65 oranında çıkmış ve en yüksek 5. puanı almıştır. Sonuçlar arasında bir fark olmasına rağmen bu fark önemli ölçüde değildir.

Yine Turhan ve Yaraş’ın (2013) çalışmasında Liderlik ile birleştirildiği için en yüksek tema olarak çıkmıştır. Bu çalışmada da bu iki tema birleştirilirse en yüksek puan çıkmaktadır. Bu bakımdan Turhan ve Yaraş’ın (2013) sonuçları ile bu araştırmanın sonucu yüksek oranda benzerlik göstermektedir.

Okul müdürleri için üretilen metaforlardan oluşturulan olumsuzluk teması da önemli miktarda çıkan bir temadır. Bu tema hem bu çalışmada hem de diğer yapılan tüm çalışmalarda ortaya çıkmıştır.

Olumsuzluk teması bu çalışmada 4. sırada ve %9.41 oranında çıkmıştır. Benzer olarak Yıldırım ve Uğur’un (2011) çalışmasında tema oluşturulmamış ancak otoriter, eli sopalı gibi olumsuzluk metaforları 6/8 oranında, sert metaforu ise 7/8 oranında belirtilmiştir.

Koçak’ın (2011) çalışmasında “Sertlik ve Baskıcılık” başlığı altında değerlendirilen ve olumsuzluk unsuru olarak değerlendirilebilecek tema %6.81 oranında puan alarak önemli bir büyüklükte değerlendirilmiştir. Bu sonuç da bu çalışmanın sonucuna benzerdir.

Yapılan çalışmalar içerisinde olumsuzluk temasının en yüksek oranda değerlendirildiği çalışma Yalçın ve Erginer'in (2012) araştırmasıdır. Bu çalışmada olumsuzluk unsuru %22.2 gibi büyük bir oranda çıkmıştır. Çıkan sonuç bu çalışmadan oldukça farklılık arz etmektedir. Bu çalışmanın öğretmen adayları üzerinde yapıldığı ve henüz okul müdürü ile ilgili bir olumsuzluk yaşamamış kişiler üzerinde yapıldığı göz önünde tutulursa olumsuzluk unsurunun düşük çıkması normal karşılanabilir. Yalçın ve Erginer'in (2012) çalışmasının öğrenciler, öğretmenler ve veliler üzerinde yapılmış olması olumsuz puanların yüksek çıkmasını normalleştirdiği düşünülmektedir.

Öneriler

Okul müdürleri okullarına yeni başlayan öğretmenlerin müdür algılarının farkına varması ve bu algıların eğitim öğretim başarısı için olumlu hale getirilmesi için gerekli çalışmaları yapmalıdır. Zira bu araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının okul müdürü için olumsuz algıları (Baskıcılık, Olumsuzluk, Güç) %26.18 düzeyindedir.

Okul müdürleri okullarına yeni başlayan öğretmenlerin olumsuz algılarını düzeltmeye çalışırken makamları hakkında yüksek düzeyde olan olumlu algıyı da bozmamaya dikkat etmelidirler. Çünkü bu olumlu algı bir anlamda öğretmen adaylarının beklentilerini de içermektedir.

Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirirken öğretmenlerin akademik ve formasyon eğitimlerinin yanında mezun olduklarında çalışacakları kurumlar hakkındaki var olan algıları ve beklentileri hakkında da çalışmalar yapmalıdır. Öğretmen adaylarının olumsuz mesleki, kurumsal ve yönetici algılarının düzeltilmesi için yapılması gerekenleri planlamalı ve yürütmelidir.

Bu araştırma öğretmen adayları üzerine yapılmıştır. Bu araştırmanın devamı niteliğinde göreve başlamış öğretmenlerle de yapılabilir. Öğretmenlerle yapılan araştırma sonuçları ile öğretmen adaylarının sonuçları karşılaştırılıp değişimin hangi yönde olduğu ortaya konulabilir.

Kaynakça

Altun, S. A. ve Apaydın, Ç. (2013). Kız ve erkek öğretmen adaylarının "Eğitim" kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 19 (3), 329-354.

Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. 172, 100-109.

Browne-Ferrigno, T. (2003). Becoming a principal: Role conception, initial socialization, role-identity transformation, purposeful. *Educational Administration Quarterly*. 39, 468-503.

Cerit, Y. (2008). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin "müdür" kavramı ile ilgili metaforlar ilişkili görüşleri. *Eğitim ve Bilim*. 33 (147), 3-13.

Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21,269-283.

Deant-Read, C. H.&Szokolszky, A. (1993). Where do metaphors come from? *Metaphor and Symbolic Activity*. 8(3), 227-242.

Dönmez, Ö. (2008). *Türk eğitim sisteminde kullanılan yönetici metaforları*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Döş, İ. (2010). Aday öğretmenlerin müfettişlik kavramına ilişkin metafor algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(3), 607 -629.

Ekiz, D. ve Koçyiğit, Z. (2013). Sınıf öğretmenlerinin “Öğretmen” kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 21 (2), 439-458.

Eraslan, L. (2011). Sosyolojik metaforlar. *Akademik bakış dergisi*. Kasım-Aralık, 27,1-22.

Günbayı, İ. (2011). Principals' perceptions on school management: A case study with metaphorical analysis. *International Online Journal of Educational Sciences*. 3(2), 541-561.

Koçak, O. (2011). *Okul müdürlerinin; öğrencilik, öğretmenlik ve müdürlük dönemlerindeki okul yöneticiliğine ilişkin metaforik algıları*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Levine, P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kapa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.

Morgan, G. (1997). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor*, (Çeviren: Gündüz Bulut), İstanbul: Mess Yayınları.

Özdemir, S. ve Karadağ, N. (2012). Okul müdürlerinin bakışı ile okula ilişkin metaforlar. *7. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi (24-26 Mayıs 2012) Malatya*. Bildiri No: 233.

Sabun, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 55, 459-496.

Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Yayınevi.

Tahaoğlu, F. ve Gedikoğlu, T. (2009). İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik rolleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 15 (58), 274-298.

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Tekin, A. ve Yılmaz, S. (2012). İlk ve orta öğretim kurumu öğretmenlerinin teftişe ilişkin metaforik algıları. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*. 1(4).

Töremen, F. ve Döş, İ. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin müfettişlik kavramına yönelik metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 9 (4), 1973-2012.

Öğretmen Adaylarının Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algıları

Turhan, M. ve Yaraş, Z. (2013). Öğretmen ve öğrencilerin öğretmen, disiplin, müdür, sınıf kuralları, ödül ve ceza kavramlarına ilişkin metafor algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 23 (1), 129-145.

Yalçın, M. ve Erginer, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*. 1(2), 229-256.

Yalçın, M. (2011). *İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldırım N. ve Uğur, M. (2011). Öğrencilerin algısından okul müdürü imgelerinin karikatürize ifadeleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 19 (2),409-426.